

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 191. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167181021792/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

over Porten havde Greven ladet sætte den vragtige Inscrip- tion, at Gaarden var bygget paa hans egen Befølning, uden at nogen af hans Bønder eller andre underkøbende havde, enten ved Høvet eller paa anden Maade, bidraget noget til Gaardens Bygning.

Dette var vel i sig selv sandt, men imidlertid vare dog de tredive Tusende Rubler ganske bortsmeltede, og ikke nok der- med, men Grevskabet var ogsaa fordybt i Gjæld, og en Del af samme pantsat til fremmede Kreditorer. I hans Tid var Gøjseligheden i og omkring Woloschof i saa stor Anseelse, som den aldrig enten før eller siden har været, thi som Greven selv enten var, eller vilde passere for at være en meget gud- frygtig Mand, saa kunde Præsterne udrette alle Ting hos ham, og at dette ikke lidet bidrog til at forarme Grevskabet, det kan enhver let forestille sig, som kjender Gøjseligheden.

Han døde, og hans Søn, en Herre af det adleste Hjerte og de fortreffeligste Egenstaber, arvede nu Grevskabet. Hans ordentlige Husholdning og eget Tilsyn alle Vegne gjorde, at han naarlæg sparede en god Summa, uden at han dog kunde siges at være fattig. Disse Besparelser anvendte han til at betale Grevskabets Gjæld med, og inden de tre første Aar vare forbi, var den hele Gjæld næsten betalt. Grevens Forvaltere og Betjentene indsaa, at det var mere fordelagtigt for dem, om de kunde afholde Greven fra selv at bestyre sit Grevskab; de forsøgte derfor paa alle Maader at forføre ham, og det lykkedes dem; thi de adleste Mennesker ere allerlettest forførte, især naar de falde i listige Gødsnes Hænder, der véd at til- vende sig deres Fortrolighed.

Nu forfaldt Greven til flige Udvævelser, som gjorde ham uduelig til selv at have Oplysning med sine Ting, og alting gik hulter til hulter. Ober-Inspektoren over Godset stræbte sammen til sig selv alt, hvad han kunde, og sendte en Summa Penge ud af Grevskabet efter den anden for at sætte dem i Sikkerhed paa fremmede Steder, hvorefter han laante Penge paa alle sine Gjenstande og pantsatte dem, for at han kunde

passere for at være fattig. Forvalteren og de andre Betjen- tere fulgte hans Exempel, hvorved Grevskabets Indkomster for- tæredes, og Gjælden blev hundløs. Ingen Grænser sattes for Eddeligheden og Overdaadigheden, og da Greven ikke kunde komme ud med den sædvanlige Landgilde og Tænde, som hans Bønder ydede, saa maatte han paalægge dem overordentlige Afgifter. Ved deslige Lejligheder magede de rige og for- muenne Bønder det altid saaledes hos Ober-Inspektoren og Forvalteren, at Afgiften ikke skulde blive trykkende for dem. Saaledes blev iblandt andet paalagt, at ethvert Menneske paa Grevskabet, uden Henblik til Alder eller Køn eller Formue, skulde hver Maaned levere otte Mg til Grevens Køkken, for at Ober-Inspektoren og de andre Betjente skulde have noget at nyde sig paa. De Folk, som holdt mange Høns, var dette ikke til Byrde, men for Tjenestefolk og den fattige var Paalægget overordentlig trykkende, saa meget mere, som det under Straf af hundrede Knut, hvilket er Livsstraf, var forbudt at gjøre Eggene selv*).

Det Gods, der hørte til den Sædegaard, som saa længit havde paa Grænserne af Grevskabet, begyndte efter nogen Tid at murre derover. Tingene blev alvorlig, og Almuen gjorde en ordentlig Opstand. Man fandt det nødvendigt at eftergive dette Gods Afgiften og lade det beholde sine Mg; men til Straf for denne Uopfattighed blev det fastsat, at Godset tagen Skole maatte jaa, hvorom det længe havde søgt, og at aldrig nogen Mand, som var født paa dette Gods, maatte blive

*) *Mémoires* fortæller, at de fattige i Indien betale deres Statter med Pus. De give, siger han, hvad de har. Dans l'Inde les pau- vres payent le tribut avec des poux; ils donnent ce qu'ils ont. Les infortunés, dont je parle, s'acquitteraient beaucoup plus facilement selon la méthode indienne. *Tableau de Paris*. I. 98. Overi. Ann.

Dans l'Inde les pauvres o f o 3 Indien betale de fattige deres Statter med Pus. De give, hvad de har. De uakkelige, jeg taler om, vilde flere sig meget lettere ved at følge den indiske Frem- gangemaade